

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Tompai Mihály-utca 10. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás. Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.	Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN. Kiadó laptulajdonos: ID. RÁBELY MIKLÓS.	Az előfizetés díja: Egész évre . . . . . 10 korona. Félévre . . . . . 5 korona. Egyes szám ára: 20 fillér. A hirdetés díja: Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . . . 20 fillér. Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Világháború.

A háborus helyzet majdnem minden harctéren a csendesség és nyugalom jeleit öltötte magára. Ez a csend és nyugalom azonban nem jelent megszűnést és végződést, hanem épen ellenkezőleg. Hasonlít ahhoz az állapothoz, amikor a napok hosszú során át tartó végeszakadatlan esős időben megtordul a szél és egy-két napi szünet áll be anélkül, hogy a felhők elvonulnának. Az ilyen szünet után megújult erővel tör ki a zord idő, szélvész kíséretében hull a földre a sűrű záporosó és csak azután derül ki végleg, mikor a felhők már összes tartalmukat kiárasztották a földre, amikor a levegőgőz válsága teljes mérgét kiöntötte reánk.

Ilyenformát várhatunk mi is a közelebbi jövőtől.

Most elpihent a téli és a télből tavaszba nyuló óriási harcok zivatara egy kis időre. De a felhők még nem vonultak el a fejünk fölül. Ott lógnak, ott lebegnek, ott gyülekeznek más irányu szelektől hajtva. Ezt a szélfordulást körülbelül konstatálhatjuk már az eddig lefolyt dolgok és események megfigyeléséből. De ez a szélfordulás és a vele járó szélesend csak az a szélesend, ami az elemek legmérgeesebb tombolását meg szokta előzni.

Azt mondhatjuk, hogy most készülődnek a hadviselő felek talán az utolsó, döntő mérkőzésekre. Hogy döntők lesznek sok tekintetben, a felől nem lehet kétség; hogy pedig annyira döntők legyenek, hogy egyszersmind az utolsó, a végsőt jelentsék: úgy hisszük, ez minden népeknek hő óhajta.

Nem igen szenved kétséget, hogy a harctéri helyzet majdnem mindent megérett már a döntésre. A kilencz hónapos háboru rengeteg számu csatái és összeütközései; a nagy seregeknek taktikai változatos mozdulatai annyira közel hozták egymáshoz mindenütt az erejüket összemérő feleket, hogy itt már újabb mozdulatokkal alig lehet tovább elhuzni a döntő összecsapások idejét, de nem is igen akad olyan hatalom, amelyik ezt kívánná. Mindegyiknek az áll leginkább érdekében, hogy a döntést siettesse a végső összecsapások minél ügyesebb és czélszerűbb intézésével.

Némely államok már a végére jutottak a rendelkezésre álló emberanyagnak és ezek az ellenteink között foglalnak helyet. Másoknál az emberanyag kiképzése tisztek hiányában alig lehetséges vagy pedig az ágyuk és municziós anyag olyan nagymérvű megfogyatkozása konstatálható, hogy annak pótlása csak talán hónapok múlva remélhető és akkor is csak némi részben a kétséges és távoli külföldi szállítás igénybevételével.

Municzió nélkül manapság, a hadi technika mai fejlettsége mellett bármilyen nagy hadsereggel sem érhető el a kellő eredmény; ha az ellentél jól el van látva hadi felszereléssel.

Ebből a dologból, meg az összes hadviselő államok jelentéseiből arra következtethetünk, hogy a mostani csend és nyugalom idején döntő mérkőzésre készülődnek, amire a teljesen kitavaszkodó idő is alkalmassá teszi a területeket. Ez a

hatalmas összecsapás talán már egy-két hét múlva elkezdődik, de a jelentésekből olvasva, egy hónapnál hosszabb ideig is tarthatnak az előkészületek, amikor azután a háboru fergeteges zivatara iszonyu erővel fog tombolni és meglehet, hogy véget is ér azokban, ha az ellenséges államokban a népek józanabb felfogása le tudja győzni azt az imperialista felfogást, amely sok megtevesztés árán belevitte őket a világháboruba.

A legközelebb lefolyt napok alatt a kárpáti harctéren voltak ugyan kisebb elszigetelt harcok, de a harctér legfontosabb pontjain, a fő átjáróknál nem támadtak az oroszok. Legutóbb egy támadásuk nagy veszteséggel és 3000 fogollyal meghiusult a Nagypolány melletti rostoki szorosnál, ahol egy hadoszlopukat bekerítették csapataink és több fogoly is várható a szétugrasztott kisebb csapatokból. A mieink is támadtak Galicziában a Sztrij völgyében, ahol Skóle felé közeledtek és a vasutvonalhoz nem messze jutottak.

Bukovina határán szintén voltak igen sikeres ágyuharcok. Ott egy erdős dombon ágyuink elpusztították az orosz csapatot és a csapat vezérkarát is tönkretette a fedezékbe becsapó ágyulöveg.

A galicziai és a lengyelországi harctereken csaknem teljes nyugalom volt, annyira, hogy Lengyelország elfoglalt részeinek közigazgatását is berendezték már. Ami kevés mozgódás észlelhető ott északon, az mindössze arra szoritkozik, hogy az oroszok repülőgépei bombákat dobtak német városokra, ezért a németek Bialystok vasuti állomás bombázásával feleltek repülőgépről.

Orosz jelentésekből tudjuk, hogy Oszszovec várát hatalmasan ostromolják a németek és az elfoglalt területen Augusztov mellett hatalmas erődítéseket építettek. Általában azt hiszik az oroszok, hogy Hindenburg nagy támadásra készül Varsó ellen, ami az utak megjavulásával valószínűnek is látszik.

A tengeren jól állanak a németek, mert az angol lapok szerint, bár veszteségeik is voltak, mégis most erősebb a német hajóhad, mint a háboru kezdetén volt; mert nagy új hajók készültek azóta a buvárhajókon kívül. Anglia közvéleménye kezdi belátni, hogy a tengeri uralom reá nézve nagyon is kérdésessé vált a németek energikus kitartása mellett.

A Dardanellák mellett vannak kisebbmértű hajóharcok, de ugylátszik, ott is új támadás készül szárazföldi csapatokkal; de a támadó seregek számát 80000-re teszik s ettől a törökök nem félnek, kivált még a fele gyarmati csapatokból verődik össze.

A Kaukázusban jól áll a törökök ügye; orosz területen állanak. Perzsiában pedig az ottani angol csapatok ügye nem áll jól, mert védekezésre szorulnak idegen földön.

A japán-kinai ügyben tárgyalnak; beleszólt Amerika és Oroszország is. Sok dologban megegyeztek, de azért még ott is könnyen kitörhet a háboru zivatara.

Az új hadikölcsön.

(Kubinyi Géza főispán felhívása.)

„Végső győzelmünknek meggyőződéses tudatában fordulok Gömörvármegye minden fiához!

Diadalmas háborunk továbbfolytatása költségeinek fedezése végett egy második hadikölcsön kibocsátás küszöbén állunk. E kölcsön sikere tűzpróbája lesz gazdasági erőnknek és sulyunknak s biztosítja élet-halál harcunk győzelmes eredményét!

A hazafias kötelesegteljesítés parancsoló szava hassa át mindnyájunk lelkét s legyünk fanatikus apostolai ezen szent ügynek! Világosítsuk fel a kis tőkék tulajdonosait, hogy az állam hitele a legmegbízhatóbb és legjövödelmezőbb s főleg hassunk oda, hogy azon pénzkészletek nyerjenek hadikölcsön kötvényekben elhelyezést, melyek ma odahaza hevernek s gazdasági életünkben e szerint nem érvényesülhetnek.

De ezeken kívül is szolgáljuk minden anyagi erőnkkel kormányunk ezen nagy akcióját, melynek sorsa és eredménye mindnyájunk és hazánk sorsa s melynek sikere harmonikusan kell, hogy összhangozzék véresen dicső fegyvereink diadalmas tényeivel.

Rimaszombat, 1915. évi április hó 23.

Kubinyi Géza s. k., főispán.

* * *

Igy szól vármegyénk azilis és érdemes főispánjának hazafias lendülettől áthatott felhívása, melyhez kevés szavunk van, mert hiszen annak szövege világosan és nyíltan adja tudtul, hogy miről van szó.

Erős meggyőződésünk, hogy az a lelkes közönség, mely az első hadikölcsön jegyzése alkalmával oly impozánsul adott kifejezést hazafias érzelmének és helyes gondolkodásának, most is sietni fog biztos helyre elhelyezni tőkéjét!

A vármegyei pénzügyintézetek vezetőségeinek képviselőivel Kubinyi Géza főispán tanácskozást folytatott a hadikölcsön jegyzése ügyében s az értekezleten megjelentek teljes rokonszenvvel és hazafias felbuzdulással fogadták az új hadikölcsön kötvények kibocsátásának hírét s legmesszebbmenő támogatásukat is kilátásba helyezték.

Ugyancsak tárgyalásokat folytatott a főispán a járásbeli főszolgabírákkal és a rend. tan. városok polgármestereivel, kik szintén ígéretet tettek a nagyfontosságú ügy felkarolására.

A vármegyei lelkészeit, tanítóit, körjegyzőit körlevelekkel hívja fel vármegyénk vezetősége arra, hogy az új hadikölcsön ügyében tájékoztassák a lakosságot s annak minél számosabb híveket szerezzenek.

Az utóbbiakban felsoroltak feladata és hivatása különösen nagyfontosságú, mert nekik legtöbb alkalmuk van arra, hogy megértessék a néppel, miszerint az új hadikölcsön kötvények jegyzése hazafias köte-

lesség, melyet minden a mai nehéz idők sulyát átgondolni tudó s kis tőkével is rendelkező magyar embernek teljesítenie kell!

Lapunk más helyén ismertetjük a gömöri ref. egyházmegye gyűlése elé terjesztett szép indítványt. Legyen ez példa szelvényben e vármegyében és legyen ennek sok, sok követője!

A béke felé.

(...u...a.) Minden hadüzenetnek oka s minden hadviselésnek célja van. Ha a cél eléretett, indító okaival együtt társadalmi eseményé alakul, melyet nyomon követ a békekötés. Monarchiánk Szerbiának hadat üzent, mert az Ochrana erre okot szolgáltatott. Az Ochrana aljas összeesküvést szított monarchiánk integritása ellen és hitvestársával együtt orozva meggyilkoltatta a magyar királyi trón várományosát. A kultur-államok keretébe bele nem illő ezen gyilkos népnek és a fejedelmi vérrel áztatott trónon ülő szerb királynak pusztulnia kell! Pusztulni is fog. Célunk és kötelező feladatunk a méltó büntetés kiszolgáltatása.

Oroszország hagyományos politikája alapján háborút visel ellenünk oly célból, hogy országunk letiprásával igába hajtsa a szabadságra és függetlenségre törekvő Balkán államokat s hogy a Dardanellákon és Boszporuszon áttörve elfoglalhassa Konstantinápolyt és ezen hadi eredményeivel a világhatalomnak lehessen urává.

Franciaországot anyagi jólétjének zenitjén a revans eszméje hajtotta háboruba. Mert a grandnation gondolata elvárta ezt a francia önértéktől!

A kaján irigységgel és mérhetetlen kapzsisággal szaturált angol nagyhatalom hazafias lelkületének sugalmát követve, összekovácsolta az entente hatalmak alkalmi egyesülését oly félreismertethetetlen célzattal, hogy ezen zsoldjába állt hatalmak segítségével legyűrje a velünk szövetséges német nemzetet, hogy bármely galád módon biztosítsa magának a közgazdasági világhatalmat.

A főleg Anglia instigálása folytán kitört világháború most már kilencedik hónapja dúl a harctereken. Milliókra megy az elesettek, sebesültek és hadifoglyok száma. Kétséget sem szenved, hogy eme óriási mérkőzés hosszú tartámban valamennyi érdekelt nemzet vérzik és súlyosan szenved nemcsak a harctereken, hanem saját hazájában is.

A veszteségekkel teljes hadviselésnek kilencedik hónapjában immár megbizonyosodhattak az entente hatalmak, hogy hasztalan minden erőmegfeszítés, minden közbevetett komplikáció, köztük még a Dardanellák ostroma is! A szövetséges közép-európai hatalmakkal szemben el kell vérezniük, el kell lankadniuk és a maguk elé kitűzött célokat lehetetlen elérniük. Ez a tudat és az ezzel járó meggondolás elementáris ereje kell, hogy urrá legyen az entente hatalmak lelkületében. Mert hisz a harmadik francia offenzívának véres visszaverése és a kárpáti orosz támadásoknak a letörése most már érthetővé tehetette az entente hatalmak előtt, hogy kitűzött céljukat el nem érhetvén: sem emberi, sem hadászati szempontból nincs értelme és jogosultsága annak, hogy a háboruban kifáradt és elernyedett hadseregeik végső maradványát pusztá passzióból hurcolják a mészárszékra.

Az orosz czár, az angol kormány és a vidéki ügyvédből felcseperedett francia köztársasági elnök, Poiancaré ur, a nagy pert immár elvesztették. Mint vesztes feleknek, nekik kell a béke-

ajánlattal jönniök. Nekik kell iniciálni az elszámolást és nekik kell megfizetniük a perköltségeket is. Most tehát, ki a gyepre tisztelt és nem tisztelt diplomaták! Ha belevittétek népeitek millióit minden lelkiismereti furdalás nélkül a nagy öldöklésbe, legyen bennetek most elég lelki erő és bátorság a további céltalan vérengzést és anyagi károsodást végzetes utjában megállítani.

Nem honfoglalásról van most szó, hanem egy nem sikerült üzletről. Tehát, ha tudnátok számolni, ezuttal nem kell pirulnotok!

A páholyban mi ülünk. Mi várhatunk. De várunk is kell. Mert a kötendő béke nagy komplexuma és feltételeinek szabatos megállapítása még heteket, talán hónapokat vesz igénybe. És a közbeeső kis időre nekünk szükségünk van, mert a siralomházba vetett kis Szerbiával ez idő alatt kell leszámolnunk!

Vármegyei rendkívüli közgyűlés.

Hirdetmény.

4738—1915. sz. — Minthogy a vármegyei háztartási alap 1914. évi számadása a háborús állapotok által okozott munkaerő megfogyatkozása miatt a kir. számvevőség részéről kellő időben betervezhető nem volt s az utóbb beérkezett számadás megvizsgálása és felsőbb jóváhagyás alá való bemutatása további halasztást nem szenvedhet, mindazon okokból figyelemmel az 1886: XXI. törvény-cikk 45. §-ának rendelkezésére, a szükséges rendkívüli vármegyei közgyűlés határideje Főispánunk öméltóságával egyetértőleg a f. évi május hó 7-ik napjának d. e. 10 órájára Rimaszombatba, a vmegyeház nagytermébe kitűztetvén, felkérem a vármegyei bizottság mélyen tisztelt tagjait, hogy ezen gyűlésen megjelenni s a köztanácskozás tárgyát képező fontos közügyek elintézésében tapasztalt ügybuzgalommal részt venni sziveskedjenek.

Felemlitem egyébként, hogy ezen rendkívüli közgyűlésen a múlt évi háztartási alapi számadáson kívül azon közügyek is elintéztetni fognak, amelyek az 1886: XXI. törvény-cikk 46. §-a értelmében a kibocsátandó tárgysorozatban foglalva lesznek.

Rimaszombat, 1915. április 15.

Lukács, alispán.

A faluk jelentősége.

(H. G.) A mostani idők sok-sok irásában, tanulmányában a falvakban élő, békességben dolgozó népek millióiról még említést is alig találunk, pedig ezeknek — nemzetünk és hazánk főnmaradásáért — legalább is tartozunk annyi köszönettel, mint a véres harcok előidézőinek és a csatákban elhullottak ezreinek. Ha elismerjük a harcokban elhullottak nemzetfenntartó erényeit, a harcok alatt és után is dolgozó milliók erényeit nem szabad lekicsinyelnünk.

Ha áldoznak és szenvednek a hősök, bizonyára kivette s kiveszi a falu is a részét, csak hogy ezek az erények még jórésztben felderíthetetlenek, melyeknek pedig

nemzetünk további fennmaradásában és továbbfejlődésében bizonyára nagyobb szerep fog jutni, mint a kizárólagos katonai vagy politikai erényeknek.

Milyen fontos volna például tudnunk jelen helyzetes helyzetünk helyes mérlegelése és jövőnk előkészítése szempontjából, ha biztosan ismernők a honfoglaló magyarok első letelepedési viszonyait, az első falusi társadalmak életének azokat a belső erkölcsi, jogi és gazdasági erőit és kapcsolatait, melyeknek segítségével e kis társadalmak megküzdhettek egy ezer év romboló, dúló viharával és megtarthatták a népek millióit a mai Magyarországnak?! Sajnos, ezekről nemcsak mi, hanem még levéltáraink is igen keveset tudnak. A tudományok művelőire hárul tehát az a feladat, hogy felkutassák, kiderítsék a még megmenthető ide vonatkozó adatokat nemcsak a jelenre, hanem a multa nézve is.

A falunak és társadalmának sohasem volt, nem is lehetett rózsás a helyzete, amiként ma sem az. Nem lehet célunk elé varázsolni a letűnt századok falusi társadalmának küzdelmes életét, de az elmúlt hat évtized ide vonatkozó eseményeiről néhány szóban mégis meg kell emlékeznünk.

Hatvan év előtt a mai értelemben vett városi társadalomról még beszélni is alig lehetett. Városaink inkább csak nagyobb falvak voltak. Az élénken lüktetni kezdő nemzeti érzés és szellem a nemzeti megerősödés feltételeit a városok fejlesztésében vélte feltalálni. Szerencsére az élet igazolta is apáink politikáját, mert ma valóban városaink a legbiztosabb erősségei a magyarságnak és a magyar nemzeti szellemnek. De meg kell állapítanunk, hogy falusi társadalmaink hozták a legnagyobb áldozatot, hogy városaink kialakulhassanak, mialatt a kölcsönös segítség elvén alapuló faluközösségeknek egész sora bomlott fel, semmisült vagy gyengült meg, mert általános és gazdasági kulturájuk a rohamosan fejlődő modern élet követelményeivel nem tarthatott lépést. Az államért és városi központok fejlesztéséért hordozott terhek a falusi életet mindinkább nehezebbé tették, úgy, hogy falvaink fejlődésükben megállottak. Ezzel azután kezdetét is vette a falusi népnek a városba huzódása, majd az el- és kivándorlás.

Általában falvaink az elmúlt hat évtized alatt nem sokat fejlődtek sem gazdasági, sem közművelődési téren, de még népesség tekintetében sem. Mert a falu lakossága izzadta ki a megyei és országutakat, de még a viczinális vasutakat is nagyobbára, míg a községi közlekedési utak esős időben még ma is alig használhatók. A faluk lakosságának vásári és kövezeti vámjaiból rendezettek a városi utcák, épületek és városi középületek, míg a falvak község-házai és isko-

lái nyomorult viskók maradtak. Mindezek a falvak fejlődését agyonnyomó jelenségek gondolkozóra kell, hogy ejtsenek, ha azt nem akarjuk, hogy falvaink megszűnjenek jövőre a városok éléstárai és a városok természetes szaporodását pótló rajokat kibocsátó köpük lenni.

Hogy a falvaknak milyen nagy a jelentősége Magyarország életében, elég csak annyit tudnunk, hogy az ország összes lakosságának 70 százaléka ötezernél kevesebb lakosságot számláló községekben lakik, melyeknek összes száma 12418; míg a többi 30 százalék együttevén mindössze csak 355 községben, illetőleg városban van összetömörülve. Még figyelemre méltóbb az a jelenség, hogy ezer lakosnál kevesebb lelket számláló 8324 községben 4 milliónál jóval többen laknak, ami az összes lakosság 25 százalékát szintén meghaladja.

Még feltűnőbbben mutatja a magyar falu jelentőségét az a körülmény, hogy hazánkban minden száz lakosból csaknem hatvanhét az őstermelő, akik még akkor is falusi lakosoknak tekinthetők, hogyha véletlenül a városok határán laknak is; míg iparos csak tizennégy, akik inkább a városi lakossághoz számítandók. Vegyük tekintetbe továbbá azt is, hogy sok kedvezőtlen körülmény közrejátszása miatt az éppen szaporának nem mondható városi lakosság az utolsóelőtti két népszámlálás közötti 10 esztendő alatt kisebb természetes szaporodása dacára is átlagban csaknem 22 százalékkal szaporodott, míg a kis- és nagyközségek szaporodása alig haladta meg a 7 százalékot. Ne feledjük továbbá azt sem, hogy az elmúlt 10 év alatt a rettenetes mértékben megnövekedett kivándorlás nagyobb kontingensét is a falu lakossága adta; sőt azt se, hogy közegészségügyünk gyarlósága miatt a falusi halandóság is rendellenesen nagy. Már csak ezen sajnálatos jelenségek is elegendő okot szolgáltatnak arra, hogy végre-valahára több figyelemre és nagyobb érdeklődésre méltassuk a falut és annak társadalmát.

Változás a rendőrség élén.

Rimaszombat városi rendőri intézményének feje: id. *Badiny* Gyula rendőrkapitány, mint a városi közgyűlésről szóló referátánkban multkoriban megírtuk — hosszas és sikeres munkásság után jól megérdemelt nyugalomba vonul s *Kubinyi* Géza főispán folyó hó 19-én már ki is nevezte utódját a *Fábry* Zoltán — jelenleg mint honvéd százados — katonai szolgálatot tevő városi alkapitány személyében. Az újonnan kinevezett rendőrkapitány a hivatalos esküt a vármegye alispánja kezébe letette s hivatalát valószínűleg május hó 1-én foglalja el. *Fábry* Zoltán városunk szülötte, rokonszenves és közszeretettnek örvendő férfi, kinek működése elérhető várakozással és legszebb reményekkel tekint e város közönsége. A katonaságnál töltött

hosszu szolgálat mindig kitűnő iskolának tekinthető az ilyen felelősségteljes és tekintélyes állás betöltésénél, de az új főkapitánynak még az a nagy előnye is van, hogy a város és közönsége viszonyaival, mint itteni származású férfi, teljesen ismerős. Tehát tudja, hogy hol és miként kell kezdeni hasznos és sikerrel kecsegtető működését.

Fiatalság; az egyenes, nyílt jellem, pontoság és kötelességtudás jellemző vonásai s mi magunk is teljes bizalommal tekintünk munkássága elé s ebben — amennyire hatáskörünk megengedi — készségesen támogatjuk, mert hiszen ő a „mi emberünk“ és eddigi működése terén is megmutatta, hogy a reáruhult feladatok megoldásánál sem fáradságot, sem áldozatot nem ismer és a köz céljait igyekszik minden erejével szolgálni. — Nyilvánvaló, hogy a sajtó támogatása nagy és kis helyen egyaránt értékes tényező a közrend és közbiztonság ügyénél s az is köztudomású, hogy a legmagasabb pozícióban levő férfiak sem tekinthetnek kicsinyléssel a közvélemény fontos organumára, mely érdemes férfiakat emel, érdemteleneket lesújt s nem egyszer teljesítenek a toll napszámossai nagyfontosságú missziót a köz érdekében.

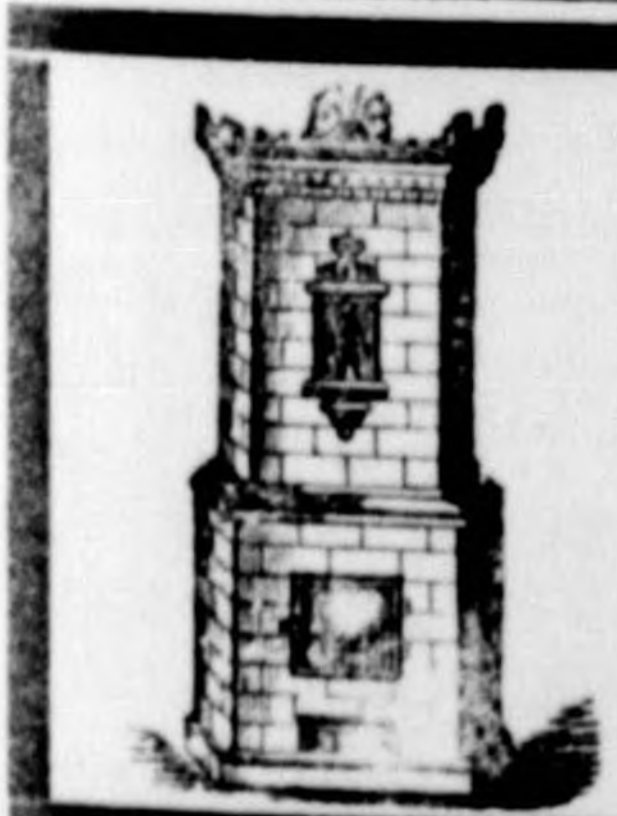
Nem tartjuk alkalmasnak a mai időt arra, hogy sorra vegyük azokat az irányokat, melyek terén sokat várunk a rendőrség új vezetőjétől! Mert csak azokon a tereken várunk modern irányú intézkedéseket, melyeken eddig is példák mutatják a sikert. — De számítunk az öntudatosság mellett arra, hogy mindig körültekintés, tapintatosság és jogtisztélet lesznek a vezérelvek, melyek a helyi viszonyok megfelelő ismeretével, a kötelességek lelkiismeretes, pontos teljesítésével párosulva úgy állítják eléink az új rendőrkapitányt, mint az általános tisztelet, becslés és rokonszeny méltó prototypusát. S mi sok szerencsét, kitartást és sikert kívánunk a város közérdekének hűségese szolgálatában végzendő munkásságához!

De hálátlanság volna tőlünk, ha akkor, mikor a felkelő napot üdvözljük, nem vennénk búcsút a letűnő naptól, melynek melegét, ha nem is olyan intenzíven — mint eddig — de azért érezni fogjuk ezután is.

Mert hiszen id. *Badiny* Gyula, a nyugalmazott rendőrkapitány csak a hivatalától válik meg május 1-én; attól a hivataltól, melyet vas-szervezetten, puritán becsületességgel, sok jóindulattal és buzgósággal 37¹/₄ éven át látott el. — Társas életünknek ez után is kedvelt tagja marad és sokakkal együtt kívánjuk, hogy az ő patriarkális, gyakran derűs kedélyű alakja minél tovább maradjon meg köztünk.

Városunk polgármestere: dr. *Kovács* László, mikor legutóbb a közgyűlésen a nyugdíjazásra vonatkozó megállapodást határozatilag kimondta, helyesen utalt arra, hogy a mai nehéz idők nem alkalmasak a személyi kultuszra, de az általános meggyőződést tolmácsolja, mikor kijelenti, hogy a város közönsége módot fog találni arra — miszerint távozó hűségese szolgájával szemben háláját megfelelő formában lerója.

Ennek meg is kell lenni egyrészt elismerés, másrészt példaadás okáért. Mert még ha nem

A „Rimaszombati Agyagipar és Kályhagyár“
gyártja az ország legjobb tűzálló agyagjából minden színben és legmodernebb kivitelben
diszes cserépkályháit.

lettek volna is olyan mozzanatok, melyek nyomán maradandó, értékes alkotások fakadtak, már maga ilyen hosszú időn át nap-nap mellett pontosan végzett munka hálát és elismerést érdemel és parancsol. De miután mi sem akarjuk most a személyi kultuszt tulságosan előtérbe tolni, csak rámutatunk azokra, amikre maga a nyugalomba vonult főtitkár különös súlyt helyezett. — Ezek: a rendőrség intézményének szervezése, a szegényalapok jelentékeny gyarapítása és az, hogy soha szabadság-időt igénybe nem vett. A helyzete sokszor igen nehéz volt, mert a hagyományos nemtörődomséggel, a kis városias gondolkozással gyakran szembe kellett helyezkednie s emellett a rendőrség létszámának növelése, jobb díjazása s az adminisztratív teendők végzésében kiegészítő erő beállítása iránt való következetes törekvése sem vezetett a remélt és várt sikerhez. A bünygyi nyomozatoknál az utóbbi években óriási munkatöbbletet hártott rá az új törvény s ő ezt zúgolódás nélkül, becsülettel és pontosan ellátta. Hivatalos működésén kívül társadalmi téren is hasznos munkát végzett. Az uszoda létesítése az ő érdeme, a főgimn. ig.-választmányában tevékeny részt vett s társadalmi intézményeinket készségesen támogatta. Emellett egyházi téren is figyelemreméltóan működött. — Megérdemli, hogy őszinte elismerés kísérje őt a nyugalomba!

Szólnunk kell még arról, hogy a Fábry Zoltán állásának betöltésénél micsoda szempontok veendőek figyelembe. Nyomatékosan kijelentjük, hogy a világegyetem sem akarunk prejudikálni a választóközönség bölcs elhatározásának; s bizonyára fölösleges hangsúlyozni azt, hogy minket személyi vagy magánérdekek nem vezetnek.

Épen ezért mikor arról van szó, hogy a város közrendi és közbiztonsági nagyfőfontosságú ügyének intézkedésénél a vezető mellé segítségre kell gondoskodni, már a harmónikus együttműködés biztosítása érdekében is *első sorban meghallgatandónak tartjuk a polgármester és a vezető rendőrkapitány véleményét.*

Számolni kell azzal, hogy a hasznos és sikeres hivatalos együttműködésnek egyik főfeltétele az, hogy a vezető az alárendelt és mellérendelt tisztviselők egyéniségét és képességeit ismerje. Ne hamarkodjunk el a dolgot, hanem alapos megfontolás után válasszunk!

Színház.

Színészeink estéről estére szorgalmasan előadják a közönség szórakoztatására darabjaikat és az előadások meg is felelhetnek egy intelligens kis város igényeinek; kiválogatják a legújabb, legnagyobb sikerű darabokat, de a közönség pártolásában megnyilvánuló eredmény nagyonis háborus színvonalon áll. Egy-két nap jut nekik a héten félégmeddig megtelt nézőtér, a többi napokon majdnem üres széksorok előtt játszik le a legújabb darabokat, kivált ha nincs a darabban zene, ének, táncz, mert azok mégis vonzóbbak egy kissé, mint a komoly drámák vagy a társadalmi vígjátékok.

Szombaton, április 17-én „A moztündér” című nagy operette újdonságot adták elő, a melyben a czimszerepet Kürthy Böske-től láttuk a nála megszokott eleven fürgeséggel és a hanganyagban is élvezhető csengéssel. Partnerei közül Réthely alakításán meglátszott a gyakorlott, jó színész munkája, Berényi kifogyhatatlan komikuma is pompásan érvényesült. Sztay igen hatásosan játszta Clutlerbuck Jozsajást, míg a feleségét Pusztayné rutinos alakításában láttuk. Somos Piri a leány szerepét kedves naivitással adta elő, Pusztay is élvezhetően játszta Bobby Loopot s a háttér a zenével együtt harmonikusan emelte a hatást.

Vasárnap délután „Vörös ördögök” harmadszor, este pedig „Czigánybáró” jól ismert ope-

rette került színre és a vasárnapi eléggé telt házat vonzott. A cigányleány szerepében igen rutinosan alakított s szépen énekelt, tánczolt Bródy Irén, Arzenát Somos Piri alakításában tetszéssel látta a közönség. Pusztayné és Sztayné a hölgyek közül, Horváth, Réthely, Berényi, Mezey a férfiak közül kiváltak alakító tehetségük ügyes bemutatásával.

Hétfőn „Mihály pópa leánya” című drámai újdonságot adták Sas Edétől kevés számú közönség előtt. A darab a most folyó háború változatai közt játszik Bukovina területén s így az alkalmi újdonság érdekével hat. A czimszerepben Verő Janka drámai művészetét láttuk naív szerepkörrel vegyülve s a precíz tulzások nélküli előadás nem tévesztette el hatását. A pópa Horváth Józsefnek kitűnően sikerült alakítása volt, Réthely hadi pilótája figyelemreméltó, ügyes színészre vallott. Jó volt Sztay erőteljes századosa és annak kurucz nótára szedett hazafias éneke is kellemesen hangzott. Hortobágyi hadnagya igen megfelelt az illető jellemnek, Mezey a barát szerepében és Berényi a tiszt szolgáiban sok gyakorlottságra valló, rutinos alakítást mutattak be. Pusztaynak kántortanítói szerepe eddigi előadásai közt legjobban sikerült és több temperamentum nyilvánult benne. A kisebb szereplők is dícséretes harmóniával és tudással játszottak.

Kedden „Czigányszerem” jól ismert operette került elő *Lehár* vonzó zenéjével. Zórikát Bródy Irén pompás alakítása tette igen kedvessé. Jolán szerepét Somos Piri naív bájjal játszta, Körösházy Ilonát Kürthy Böske nagyon temperamentumosan alakította. Réthely, Berényi, Horváth, Sztay, Légrády, Pusztayné mind szépen igyekeztek a darabot minnél tetszetősebben és rutinosabb alakítással bemutatni s az ensemble és a zene is hozzájárult a hatáshoz.

Szerdán Molnár Ferencz tartalmas, mélyen jellemző vígjátékát „Az ördög” címmel adták elő. A czimszerepben Réthely Ödön, a kinek *jutalomjátéka* volt, olyan beható tanulmányal és bámulatraméltó precíz biztossággal oldotta meg feladatát, hogy ugyiszólván fölülmulta önmagát. Hozzá voltunk szokva, hogy ez a jeles és sokoldalú színész mindig talpraesett készséggel játszik, de most az előbbieknél is mélyebb és nagyobb sikert aratott. Verő Janka tökéletes jellemzéssel és minden tulzások nélkül fogta föl és alakította az asszony lélektani változásokban bővelkedő szerepét s a közönség tetszését teljesen kiérdemelte. Horváth, Légrády, Somos Piri, Császár Rózsi sok írávaló igyekezetet mutattak be játékaikban és hozzájárultak az előadás igazi sikeréhez. Közönség is volt meglehetősen számmal, kivált az első helyeken.

Csütörtökön „A tökéletes asszony” című operettet játszták *Lehár* zenéje mellett. A czimszerepet elegánsan és sok tüzzel alakította Kürthy Böske, a kinek szép táncza is nagy tetszést aratott. Somos Piri Carmenje igen kedves alakítás volt. Különösen kitűnt, mint mindig Réthely a vicomte szerepében biztos tudásra valló föllépésével. Berényi komikuma jól érvényesült, Horváth is teljes biztossággal játszott, Pusztaynak is jól illett Kartrewszky félszeg szerepe, Pusztayné nagy rutinnal játszta kisebb szerepét. Az ensemble s a zene is növelte a hatást. A nézőtér előrsze jól megtelt.

Pénteken „Sztrájkol a gölya” című mulatós operette került színre. Ebben Réthely kitűnően alakította Pétert. Kürthy Böske Lenkéjét igen sok ügyességgel és temperamentummal játszta. Pusztayné, Somos Piri kivívták a közönség tetszését, hasonlóként Horváth, Berényi és Sztay is.

Szombaton Kürthy Böske jutalomjátékául a „Kis királyt” adták.

Ma, vasárnap színre kerül itt először „Göre Gábor Budapesten” nevetséges komédia 3 om felvonásba.

Előfizetési felhívás.

A „Gömör-Kishont” várm. közlöny **harminczhatodik évfolyamának második negyedévét kezdte meg április hó 1-én.**

Sem hangzatos frázisokra, sem öndicséretre nincs szükségünk, mert hiszen ez ugyis hiábavaló akkor, mikor csakis az olvasóközönség józan, komoly ítéletéről lehet szó.

A lap három és fél évtizedes multja mindennél beszédesebben igazolja azt, hogy a vármegye széles köreiben igyekezett a közélet ez organuma komolyságával és mindig tárgyilagos irányával a megfelelő magaslatra emelkedni. Igyekeztünk hű képet adni az eseményekről s a köz- és társadalmi élet terén nyugodt hangon bírálatot gyakorolni; nem egyszer egy-egy életrevaló s a gyakorlati megvalósításnál tényleg helyesnek bizonyult eszme felvetésével irányítóként a köz javára működni.

Régi jelszavunk a közérdeknek becsületos, önzetlen munkálása, s emellett ezután is hiven kitarunk, mert egyedül ez az út bizonyult minden tekintetben helyesnek, ez vonzza körünkbe a munkatársak készséges gárdáját s lapunk barátainak és előfizetőinek számát csakis ez az irány gyarapíthatja!

Felhívjuk tehát lapunk barátait, hogy a második negyedév végén lejáró előfizetésüket idejében megújítani sziveskedjenek, nehogy aztán a lap expedíciójában zavarok forduljanak elő.

Azokat pedig, kik előfizetői kötelezettségeiknek nem tettek eleget, kérjük, hogy hátralékaikat legkésőbb e hó végéig sziveskedjenek beküldeni, mert ellenkező esetben a lap küldését beszüntetjük.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 korona.

Fél évre . . . 5 korona.

A „GÖMÖR-KISHONT”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Hirek és vegyesek.

Kitüntetés. A király dr. *Heinrich* Béla népfőlkelésre kötelezett m. kir. áll. gyermekmenhelyi igazgató-főorvosnak, ki 1914. augusztus 10 ike óta a harcztéren van a cs. és kir. 5—6. mozgó tartalékkórházhoz beosztva, az ellenséggel szemben tanusított kitűnő és önfeláldozó magatartása elismerésül a *koronás arany érdemkeresztet* a vitézség szalagján adományozta. A háború kezdetétől a harcztéren a hadtáptőparancsnokság mellett rendkívül fárasztó és nehéz munkát végző főorvos a kitüntetést valóban megérdemelte s ennek híre városunkban — hol a kitüntetett férfiú közkedveltségnek örvend — őszinte örömet keltett.

Eljegyzés. *Tóth* Árpád Kassa oderbergi vasuti tiszt, tartalékos zászlós, ki a harcztérről sebesülten jött haza, eljegyezte *Mezei* Etuka tornaljai posta és távirtda kiadósnőt, a rimabányai postamesterről kedves és művelt lelkű leányát.

Hítközségi közgyűlés. A rimaszombati izr. hítközség folyó hó 18 án dr. *Cziner* Miksa elnöklésével tartotta meg rendes évi közgyűlését. Az elnök üdvözlő szavai után *Schloss* Lajos jegyző olvasta fel az elnökség évi jelentését, melyen megemlékszik a hítközség számos tagjáról, kik a harcztéren teljesítik hazafiai kötelességeiket. Meleg elismeréssel szól a jelentés a főrabbi buzgó fáradozásáról, melylyel lehetővé tette, hogy az itt állomásozó katonasághoz tartozó mintegy 240—250 főnyi zsidó legénység a husvéti ünnepek hét napján át a rituálék szerint láttassék el étellel. Több mint 4000 koronába került ez s az összegnek csak egy negyedét lehetett összegyűjteni társadalmi uton. Az elnökség jelentése tudomásul vétetett. Tárgyszorlatba fel volt véve a tisztujítás is, miután a vezetőség három éves mandátuma most lejárt. A közgyűlés azonban egyhangulag elhatározta, hogy a vezetőséget a nehéz háborus viszonyok tartama alatt az ügyek vezetésére felkéri s a háború lezajlása után tisztujító közgyűlés fog egybehivatni. A számvizsgáló bizottságnak a zárószámadások megvizsgálására és annak rendben létere vonatkozólag a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vette. Végül *Csillag* Mór indítványára a közgyűlés *Singer* Rezső kerületi főrabbinak és *Steiner* Adolf gondnoknak a katonák husvétii ellátása körül kifejtett nagy fáradságukért elismerést és hálás köszönetet szavazott s ezzel a közgyűlés véget ért.

A reform. egyházmegye és a hadikölcsön. A gömöri református egyházmegye folyó évi május hó 4-én Rimaszombatban tartandó közgyűlésére *Dusza János* pelsőzi lelkész, tanácsbíró a kibocsátandó II. hadikölcsön jegyzés tárgyában az alábbi indítványt terjesztette be az esperesi hivatalhoz:

1. Mondja ki a közgyűlés kötelezőleg, hogy minden egyházközség elkölthetetlen és esetleg más természetű tökéit a lehetőség szerint egészben, de legalább nagyobb részben hadikölcsön kötvények vásárlására fordítsa.

2. Közgyűlés rendelje el, hogy a presbiteriumok kebeléből lelkészek és tanítók vezetése alatt haladéktalanul bizottságok alakítsanak és azok minden családot felkeresvén, teljes odaadással igyekezzenek ugy egyeseket, mint családokat az ügy nagy jelentőségéről felvilágosítani és azokat tehetségükhöz mérten, minél több hadikölcsön kötvény jegyzésére rábírní.

3. Közgyűlés mondja ki, hogy elvárja, sőt feltétlenül számít arra, hogy:

a) minden kebelbeli rendes lelkész és tanító 1000 (ezer) koronát, de legalább 500 (ötszáz),

b) a gondnokok, presbiterok legalább 100—500 koronát,

c) helyettes és segédlelkészek legalább 50—100 korona névértékű II. hadikölcsönkötvényt jegyezzenek.

4. Közgyűlés utasítsa a presbiteriumok elnökeit, hogy azok a jegyzési határidő lejártá után a hadikölcsön jegyzések és általában eljárásuk eredményéről azonnal tegyenek jelentést a nt. egyházmegyei elnökségnek.

Előléptetések a mávnál. Folyó évi május hó 1-től kezdődő érvénnyel a magyar államvasutaknál több előléptetés történt. Min ket legközelebről érdekel az, hogy *Sáfrány Imre* ellenőrt — az itteni vasuti tisztviselőkar egyik érdemes és közszeretnek örvendő tagját a VII. fiz. osztály 1. fokozatából a VI. fiz. osztály 3. fokozatába főellenőrré léptették elő s társas életünk rokonszenves, kedvelt tagját, a kitűnő tolláról is ismert *Győry Lajos* itteni osztálymérnökséghez beosztott mérnököt a VIII. fizetési osztály 1. ső fokozatából a VII. fiz. osztály 3. fokozatába léptették elő. Ezenkívül az üzletvezetőség területén a IV. fizetési osztály 3. ik fokozatából a 2. ik fokozatba lépett *Alexy Hugó* miskolci üzletvezetőségi főfelügyelő, a VI. fizetési osztály 2. ik fokozatából az elsőbe lépett: *Bartos Lajos* főellenőr, forgalmi főnökhelyettes. *Vadász R. Rezső* főellenőr a forgalmi főnökségnél a VI. fiz. osztály 3. ik fokozatából a 2. ikba, *Bader Adolf* ellenőr rimabányai állomástnök a VII. fiz. osztály 3. ik fokozatából a 2. ikba, *Vincze József* feledi pénztáros a VIII. fiz. osztály első fokozatából a VII. fiz. oszt. 3. ik fokozatába ellenőrré lett előléptetve. *Plech Kálmán* forg. főnökségi hivatalnok, *Bistey Rezső* hivatalnok sátoraljaúj helyi főnökhelyettes és *Chamilla Miklós* ruttkai hivatalnok a VIII. fiz. osztály 2. fokozatából az 1. fokozatba lettek előléptetve. Az itteni származásu hamvai *Sándor Szilárd* Miklós titkár — néh. *Sándor Béla* fia — a VI. fiz. osztály 3. ik fokozatából a 2. ikba; az itt sokáig működött *Spádi Fülöp* Ferencz mérnök a VII. fiz. osztály 1. ső fokozatából a VI. fiz. osztály 3. ik fokozatába főmérnöké s *Klacsó József* ellenőr, volt rimaszécsi állomástnök a VII. fiz. osztály 2. ik fiz. fokozatából az első fokozatába lépett elő.

Helyreigazítás. A Hanva-nemzetség érdemes seniorja: a „hanvai remete“ legutóbbi brosurájában egy passzus van, mely tárgyalanná vált s melyet sokak *Soldos Kálmán*ra vonatkoztattak. Nagy örömmel közli most velünk a hanvai remete, hogy következő tábori lapot kapta a nevezettől: „Üdvözli a Hanva nemzetiségnek egy szintén a harctéren levő tagja.“

Hadi és népegészségügyi kiállítás. A budapesti hadi és népegészségügyi kiállítás iránt nagy érdeklődés mutatkozik. Érdekes előadások és bemutatások, népszerű tudományos ismertetések egymást érik s tudományos vezetése is vannak, melyek abból állanak, hogy egyes tudósok magyarázat kíséretében végigkálauzolják a közönséget a kiállítás valamelyik csoportján. E héten *Szabó-Patay József* dr. muzeumi őr — *Szabó József* mészáros jeles fia — bemutatta a rovarok szerepét a fertőző betegségek terjesztésében, illusztráló tudományos csoportot ismertető előadások kíséretében.

Kinevezés a pénzügnél. A helybeli kir. pénzügyigazgató helyettes: *Tóth Mihály* pénzügyi tanácsosi címmel és jelleggel kinevezett pénzügyi titkár a VII. fizetési osztályba sorozott pénzügyi tanácsossá lett előléptetve.

Halálozás. A 48. as honvédek sora ismét megkevesbedett egygyel: *Teleki János*, a kir. ügyészségnek több mint 40 éven át becsülettel és tisztességgel dolgozott szolgálja, ki 8 év előtt vonult nyugalomba, folyó hó 24. én reggel 84 éves korában elhunyt városunkban. Az öreg 48. as honvéd tisztos multja és szerény, tisztességtudó magatartása általános becsületet keltett s elhunytának hírére őszinte részvételt fogadtuk. Temetése ma, vasárnap délután lesz 3 órakor.

Nagy idők tanuja. A nemrég elhunyt *Kalla Mihály* 48. as honvédtőhadnagy címére a kolozsvári honvédegy. által kiadott gyászjelentés érkezett a napokban. Ebben mély fájdalommal jelentik, hogy Bem erdélyi hadseregének életkorban és rangban legmagasabb mostanáig élt katonája: a 102 éves magyarországi kovachich *Horváth Ignác* 1848. as huszáralezredes, a muszkaverő Mátyás huszárok parancsnoka stb. április 14. én elhunyt. A jelentést már nem vehette kézhez a hős bajtárs, mert maga is elköltözött az élők sorából s immár csak a lelkük találkozhatnak

Helyreigazítás. A „Gömöri Ujság“ e hó 18. iki számában putnoki h iradás folytán egy közlemény jelent meg, mely szerint dr. *Gábor Nándor* putnoki körorvos és neje a Vöröskereszt körüli érdemeik elismeréséért legfelsőbb helyről Vöröskeresztes bronz díszéremmel lettek kitüntetve. Vármegyénk főispánja — ugyis mint a vármegyei Vöröskereszt egyesület vezetője — annak konstatalására kért fel bennünket, hogy dr. *Gábor Nándor* mint orvos; neje mint ápolónő a gömörmegyei Vöröskeresztes kiségitő kórházakban nem teljesítettek szolgálatot, s hogy a tulajdonukban lévő Vöröskeresztes érem hadiékítmény nélküli, tehát bizonyos díjak lefizetése mellett bárki által is megszerezhető s a Vöröskereszt egyesület érdekében kifejtett tevékenység elismerésül nem szolgálhat, mert az erre vonatkozó legfelsőbb rendelkezések szerint ezen elismerést csakis a hadiékítményes tiszteletjelvények adják meg.

Önkéntes jelentkezés. Az „Ujság“ folyó hó 21. én megjelent számában olvassuk a következőket: *Hámos Antal* báró képviselő önkéntesnek jelentkezett a 8. honv. huszárezrednél, azzal a kérelemmel, hogy ne tartsák itthon kiképzés és önkéntesi iskolázás czimén hónapokig, hanem vigyék azonnal a harczoneba, mert azt, a mi az itt való alkalmazhatóságához szükséges, a lövészárokban is megtanulhatja. Az ezredparancsnokság ezt a kérelmet teljesítette és *Hámos Antal* báró önkéntest beosztotta *Bárczay Ferencz* országgyűlési képviselő, honvédhuszárszázados századába, a mely különösen a tél folyamán számos kitűnő teyvertényvel nagy elismerést aratott. *Hámos* báró a képviselőházi tanácskozások után századparancsnokával, *Bárczay Ferencz*czel együtt megy a harctérre.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter megengedte, hogy *Grosz Ernő* rimaszombati lakos nevét „Gyenes“ re változtassa.

Jutalomjáték. *Mezey Kálmán* színigazgató folyó hó 30. án az „Uj földesur“ban mint *Ankerschmidt* lovag fel fog lépni. Ezt a darabot választotta magának jutalomjátéku az igazgató, ki valóban érdemes a pártolásra annyival inkább, mert most tölti be rögös és becsülettel megtutott pályáján a 35. ik évet. Ajánljuk a közönség figyelmébe!

Ellenőrző gyűlés. A mult hét szombat délutánján, április 17. én tartotta a helybeli főgimnázium tanári kara ellenőrző gyűlését, a melyben beszámol a szülőknék a tanulók II. félévi előmeneteléről, hogy a hátralevő időben fokozott szorgalomra intsek a növendékeket.

Orosz fogságból. Vármegyénkben — különösen *Serke*, *Simonyi*, *Détér*, *Balogfala*, *Pokorágy* s a Szuhavölgy vidékéről sokan vannak orosz fogságban s *Kohn Albert* fakeskedő derék fia: dr. *Kárpáti Miklós*, a 25. ik gyalogezred egyéves önkéntese is, kinek régen holt hírére költötték, utóbbi időben gyakran ir értesítést szüleinek és rokonainak. Augusztus 26. án megsebesülve került a kórházba s szeptember 2. án a kórház sok sebesülttel orosz fogságba

került. Elszállították őket Szibériába s most Kelet Szibériában, *Vladivosztk* közelében *Chabarovsk*ban vannak. Innen irt legutóbb márczius 19. én, hogy a fogságban több társával együtt jól érzi magát.

Közművelődési egyesület gyűlése. A Gömör-Kishontvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület választmányáa folyó hó 17. én *Fáy Gyula* elnöklése mellett ülést tartott, melyen az évi rendes közgyűlést előkészítő tárgyalások voltak. A közgyűlés határidejéül május hó 7. ének délután 3 órája állapítottat meg s ezen a közgyűlésen tisztújítás is lesz.

Jegyzői értekezlet. A tornaljai járás jegyzői kara e hó 12. én Tornalján értekezletet tartott s járási egyesületté alakulva, elnöké *Facsinay István* tornaljai jegyzőt választotta. Ugyanakkor az Erzsébet királynéről nevezett jegyzői árvaház részére 30 koronát gyűjtött s elhatározta, hogy a rekvirálásból nyerendő jutalékát is az árvaház részére engedi át. Örvendetes tudomásul szolgált, hogy a háboruban megvakult katonák országos segélyalapja javára a gyűjtés a legszebb eredménnyel van folyamatban s hogy e célra már eddig is szép összegeket küldtek be az országos bizottsághoz.

Elhunyt katona. A vöröskereszt egyesület járványkórházában f. hó 21. én meghalt *Gróza János*, az 5. ik cs. és kir. gyalogezred 3. ik századának legénye 28 éves korában. Szabolcs-megye *Apa* községébe való volt. Temetése f. hó 23. án délután 2 órakor volt.

Talált gyermek hulla. Folyó hó 18. án Rimaszécsen a Rima folyó partján egy 9 hónapos fugyermek hulláját találták. A hulla boncolása f. hó 20. án fogatosított dr. *Zehery István* kir. törvényszéki orvos és dr. *Molnár Ferencz* körorvos által. A kir. ügyészség a bünyös anya kézrekerítése iránt a nyomozást elrendelte.

Igazgatósági ülés. A rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága folyó hó 21. ére ülést hívott egybe, ez azonban a megjelentek csekély száma következtében nem volt határozatképes s így az ülés megtartásának határidejéül folyó hó 28. ának d. u. 1/27 órája tüzetett ki, mely alkalommal az igazgatósági ülés a megjelenők számára való tekintet nélkül határozatképes lesz.

Harctérről a kórházba. Lapunk szorgalmas tárczairója: *Klamarik J.* önkéntes alvadász a harctérről betegen *Mährisch Ostrauba* került a kórházba márczius 20. án, s onnan e napokban *Tirol*ba megy üdülés végett.

Főpásztori körlevél. Megjelent *Balás Lajos* rosznyói püspök ezidei VII. főpásztori körlevele, a melyben X. Pius pápa síremléke ügyében ir papjaihoz. Továbbá újabb felhívást közöl a gazdasági munkák végzése tárgyában. A közoktatási miniszter fölhívására intézkedik az 1873—77. iki születésű B) aloszt. népfelkelők bemutató szemléje és esetleges fölmentése körül. Közöl egy miniszteri felhívást a háboru tanúságainak iskolai ismertetése ügyében. Vallásos műveket ajánl és a kongruailmények folyósítását jelenti, továbbá kimutatást mellékel a kegyes adományokról. A „Madarak és fák napjának“ megünnepléséről és a „Madárvédő liga“ szervezéséről intézkedik. A háborus idő előirt imáinak végzéséről rendelkezik. Jelenti, hogy *Demeter Bertalan* fülekpüspöküi káplán egészségi okokból szabadságot kapott és helyére *Oehlschlaeger János* osgyáni káplánt helyezte át.

Megégett gyermek. *Kopárhegyen* folyó évi február hó 1. én *Kenszko Mihály* né szül. *Polák Krisztina* 1 és 3/4. ed éves *János* nevü gyermekét a takaréktüzhely mellett lévő kemenczére tette s aztán felügyelet nélkül hagyta. A gyermek ráesett a takaréktüzhelyre s olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy február 18. ikán meghalt. A helybeli kir. törvényszék folyó hó 16. ikán *Kolbay Sándor* elnöklésével tartott főtárgyaláson dr. *Mészáros István* kir. főügyész vádbeszéde után a gondatlan anyát nyolcz napi fogházra ítélte, de ennek végrehajtását három évre felfüggesztette.

Jótékony színelőadás. Ugy halljuk, hogy *Mezey Kálmán* színigazgató jólszervezett társulata május hó 4. én a vöröskereszt egyesület javára tart előadást. Előre is felhívjuk a nemes cél előmozdítását szolgáló színelőadásra a közönség figyelmét.

Községi orvosválasztás. Tiszolcz közsében a községi orvosi állásra hirdetett pályázat folyó hó 15-én lejárt s a választás napjával *Mariássy Gyula* főszolgabíró folyó hó 28-át tűzte ki.

Negyedszázados forduló. A „Rimaszombati Általános Temetkezési Egyesület” f. hó 18-án tartotta évi rendes közgyűlését dr. *Csernay Dániel* elnöklésével; a jegyzőkönyvet *Matolcsy Pál* jegyző vezette. Az egyesület 25 évvel ezelőtt, 1890. április 13-án alakult, s a megalakulás napján 566 tagja volt, mely létszám immár 1266-ra emelkedett e negyedszázad alatt. A közgyűlésen *Matolcsy Pál* telolvasta az elnökség nagy gonddal összeállított lendületes jelentését, melyben visszatekint az egyesület negyedszázados működésére. Az első tisztikar volt: elnök *Kozma Szabó József*, elnök: *Konyha Géza*, jegyző: *Rónay Gyula*, pénztáros: *Kovács Zsigmond*. Meleg elismeréssel szól a jelentés az alapítókról és a választmányról, de különösen nagy elismeréssel emlékszik meg arról a sikereken gazdag működéséről, melyet *Rónay Gyula* 20 éven át jegyző, 5 év óta pénztáros, lelke, bölcs irányítója s a fáradságban és támogatásban ki nem merülő munkása az egyesületnek kifejtett. „Az intézmény — ugymond a jelentés — mely tagjai között az odaadó, lelkes munkának oly ideálját mondhatja magáénak, mint *Rónay Gyula*, az az intézmény meg van áldva, annak élete s haladása már előre biztosítva van. Jól ismerjük őt mindnyájan s így azt is tudjuk róla, hogy sok szép irányban lekötött nagy tevékenységei között őt az elért sikerek csak újabb tettekre s nem hiúságok utáni vágyakra serkentik; azt is tapasztaltuk, hogy a legjobban megérdemelt elismerések koronáit beálló megnyilatkozásait senki nálánál szerényebben nem fogadhatja, s hogy az ünneptetés talán inkább kényelmetlenítő hatást gyakorol reá, mindazáltal az egyesületnek is meglévén a maga erkölcsi kötelességei, miket elmulasztania nemcsak a máért, de a jövőért sem szabad; nemcsak ő miatta, de példaadásuképpen az őt buzgóságban megközelítő hajtó jelen vagy jövőbeni tagok miatt is — nyujtsuk oda neki hálás elismerésünk babérkoszoruját, áldást kívánva az ő továbbbi értékes munkásságára s őt szeretettel környező kedves családjára. Egyesületünknek pedig azt kívánjuk, hogy a *Rónay Gyula* példáján lelkesedve, termeljen kebelében minél több ő hozzá hasonló vagy legalább is ő reá emlékeztető tagokat!”

Lelekes éljenzés kísérte a szép megemlékezést, mely után a mult évi működéséről számolt be a jelentés. *László János* elnök, ki 1907-től és ifj. *Rábely Miklós* jegyző, ki 1909-től végezték a hivatalos teendőket, leköszöntek. A közgyűlés elismerését fejezte ki működésükért s elnökké dr. *Csernay Dániel* vármegyei levéltárost, alelnökké *Szabó József* mészároost, jegyzővé *Matolcsy Pált* választotta. Taglétszám volt 1313, az év végén 1266. — Bevétel volt 15190 kor. 79 fill. Kiadás 209 kor. 93 fill. maradvánnyal szemben ugyanannyi. Vagyon 33435 kor. 09 fill. A negyedszázados forduló közgyűlése a jelentést tudomásul vette s a vezetőségnek elismerést és hálás köszönetet szavazott az egyesület ügyeinek buzgó és lelkiismeretes intézéseért.

REMEKSZABÁSÚ KOSTÜMÖK, divat felöltök, legújabb kalapmodellek és választékban rendkívül jutányos áron kaphatók: FISCHER BERTA női divatteremben Rimaszombat. 6-6

Elgázolás. Tornalja község utcáján mult év december 20-án *Juhász József* kondás a sertés nyáját hajtotta, miközben *Hacsi Miklós* bejei kocsis a lovait olyan gyorsan és oly vigyázatlanul hajtotta, hogy *Juhász Józsefet* elgázolta s ez súlyos sérüléseket szenvedett. A kir. törvényszék folyó hó 16-án tartott főtárgyaláson a gondatlan embert három napi fogházra ítélte súlyos testi sértés vétsége miatt. A bíróság az ítélet végrehajtását három évre felfüggesztette.

Felismert hulla. Folyó hó 2-án Rimaszombati község határában egy ismeretlen hullát találtak s az ujtantalvölgyi hullaházban elhelyezték. Kabulyák *Jakabné* szül. *Jablenik Anna* 49 éves tiszolczai asszony az illetőben férjét ismerte fel, ki két év óta megzavarodott elmével bolyongott, sokszor két hónapig nem került haza. Legutóbb decemberben ment el és a tiszolczai s klenóczi hegyekben kóborolt. A hullát az agnosztálás után eltemették.

Vármegyei legtöbb adót fizetők

Jegyzéke 1915-re. Gömör és Kishontvm. legtöbb adófizető és választott bizottsági tagjainak 1915. évre összeállított végérvényes névjegyzéke most hagyta el a sajtót. 178 virilis és ugyanannyi választott megyebizottsági tag van s 13 szavazattal bíró tisztviselő. Az 1000 koronát meghaladó adófizetők névsora ez:

*Gróf Serényi Béla nagybirtokos 18950'60 K
Gróf Andrássy Géza orsz.-gyűl. képv. 14768'98 K
*Balás Lajos r. kath. püspök . . . 8117'82 K
*Dr. Radvánszky György nagybirt. 5382'38 K
Bátky Gyula földbirtokos . . . 3347'28 K
Szilárdy Béla nagybirtokos . . . 3326'67 K
Szent-Ivány József nagybirtokos. . . 3226'67 K
*Farkas Zoltán orsz.-gyűl. képviselő 3204'96 K
Szabó László nagybirtokos . . . 3176'74 K
Br. Ragályi Balassa Ferencz nagybirt. 2998'90 K
Hónig János nagybirt. . . . . 2913'30 K
*Hámos Árpád nagybirtokos . . . 2626'68 K
Knöpfler Károly nagybirtokos . . . 2514'98 K
Vajda Pál nagybirtokos . . . . . 2359'30 K
*Krausz Nándor kohogondnok . . . 2292—K
*Dr. Híznyai Heinzelmann Béla földbirtokos 2207'96 K
*Nemes Ödön vasgyári igazgató . . . 2207'94 K
*Dr. Baksay Dezső ügyvéd . . . . . 2203'76 K
*Baksay József kereskedő . . . . . 2182'58 K
Hanvay Zoltán nagybirtokos . . . . 2179'23 K
*Dr. Szelényi Jenő kohogondnok . . . 2176—K
*Dr. Gömör Olivér nagybirtokos . . . 2158'56 K
*Rákossy Lajos nagybirtokos . . . . 2085'50 K
Samarjay János földbirtokos . . . . 1989'23 K
*Pösch Gyula földbirtokos . . . . . 1957'20 K
*Dr. Rónay Károly kir. közjegyző . . 1948'82 K
*Grosinger Miksa kereskedő . . . . . 1886'28 K
*Dr. Molnár József vm. alügyész . . . 1875'64 K
Beélik Iván földbirtokos . . . . . 1866'69 K
*Dr. Forny Gyula várm. főjegyző . . . 1799'06 K
Hevessy Bertalan földbirtokos . . . . 1789'68 K
*Szabó Elemér földbirtokos . . . . . 1742'72 K
*Dr. Hámos László földbirtokos . . . . 1661'68 K
*Dr. Pösch Dezső járásorvos . . . . . 1620'38 K
*Dr. Katona László ügyvéd . . . . . 1619'80 K
*Dr. Veress Samu ny. főgimn. ig. . . . 1615'06 K
Id. Hevessy László földbirtokos . . . . 1613'52 K
*Möesz Miksa földbirtokos . . . . . 1602'58 K
Híznyay Heinzelman Alfréd földbirt. 1593'71 K
Kubinyi Géza főispán . . . . . 1577'61 K
*Id. Szontagh Zoltán földbirtokos . . . 1564'18 K
*Dr. Sztojkovits József földbirtokos . . 1538'72 K
*Krebsz Tivadar földbirtokos . . . . . 1532'14 K
*Bobok Tivadar erdőigazgató . . . . . 1496'40 K
Putnok Mór országgyűl. képviselő . . 1488'78 K
*Tóth Béla mérnök . . . . . 1438'38 K
*Pazár Andor orvos . . . . . 1419'68 K
*Dr. Markó János kir. közjegyző . . . 1419'20 K
Lovag Keiszler Gusztáv földbirtokos . . 1403'60 K
Spanyol József földbirtokos . . . . . 1403'41 K
*Dr. Cziner Miksa ügyvéd . . . . . 1385'64 K
Farkas Géza földbirtokos . . . . . 1368'20 K
*Dr. Serly Sándor földbirtokos . . . . 1346'90 K
Kóth Ábrahám kereskedő . . . . . 1340'29 K
*Dr. Guthlon Henrik orvostudor . . . . 1314'48 K
Schwarcz Ede kereskedő . . . . . 1288'65 K
Báró Hámos Antal országgyűl. képv. . 1289'39 K
Dapsy Béla földbirtokos . . . . . 1259'44 K
Hanvay László földbirtokos . . . . . 1249'02 K
Hanvay József földbirtokos . . . . . 1234'40 K
*Podhradszky Endre erdőigazgató . . . 1212'32 K
Gulácsy Dezső földbirtokos . . . . . 1186'62 K
*Ifj. Tornallyay Zoltán földbirtokos . . 1182'70 K
Blau Mór nagybirt. . . . . 1172'50 K
Kiss Károly magánzó . . . . . 1171'33 K
Róth Hermann kereskedő . . . . . 1165'37 K
*Dr. Daxner Samu ügyvéd . . . . . 1161'22 K
*Dr. Löcherer Tamás kórh. ig.-főorvos . 1157'58 K
*Blum Rezső tanító . . . . . 1130'06 K
*Dr. Horváth Árpád földbirtokos . . . . 1115'50 K
*Dr. Grundmann Frigyes gyárigazg. . . 1115—K
*Liposits Tivadar bányafőmérnök . . . 1115—K
*Medveczky Sándor kir. közjegyző . . . 1102'46 K
*Szokolovszky Benedek r. k. pléb. . . 1069'88 K
Janssen Pál földbirtokos . . . . . 1053'54 K
*Ifj. Alitisz Miklós földbirtokos . . . . 1050'10 K
Id. Tornallyay Zoltán földbirtokos . . . 1044'27 K
*Walther Gyula földbirtokos . . . . . 1043'80 K
Darvas Pál földbirtokos . . . . . 1019'10 K
*Mihalik Dezső urad. főügyész . . . . 1005—K
Czibur Pál földbirtokos . . . . . 1001'64 K

A virilisek jegyzékében utolsó: dr. *Zehery István* járásorvos, tb. megyei főorvos 457 K 98 fillérrel.

Népfölkelő szemle. Városunkban folyó hó 19-én volt az újabb népfölkelők sorozása, melyen *Sulyok Mór* beszerzebányai honvédelezredes, dr. *Bilek* főhadnagy és dr. *Etheniczky Béla* balassagyarmati nyug. törzsorvos vettek részt a bizottságban.

Nyugtázás. A koronás segélyező társaság címére az elmúlt héten a következő adományok érkeztek: *Lukács Géza*né urnő gyűjtése a hadban megvakult katonák részére: *Hámos Aladár*né szül. *Báró Vay Mariska* urnő adománya 20 korona, *Széplaky Lajos* és neje 20, a ragályi ref. egyház perselypénze 10, *Magyar Istvánné* giczei ref. lelkészné husvéti gyűjtése 20, *Tóth János* ref. h. lelkész Tornaljáról 20 korona begyűlt perselypénzt, a trizsi ref. egyház perselypénze 2 korona, összesen 92 korona.

A sebesült segélyező koronás társaság részére *Horváth Albert*né adománya 10, *Uthy Antal* adománya házasság kötése alkalmából 10 kor.

A Vörös-Kereszt egyesület céljaira e héten a következő szives adományokat vettük:

Nagy Mihályné tépés, Kolbenheyerné 6 db ing, 6 pár harisnya, 2 db kispárna, 4 db párna huzat. Koronás Társaság 120 pár uj, 40 pár használt harisnya. *Ruszkay István* (Csiz) tépés és vászon. *Weiser Károlyné* 5 pár harisnya, 4 darab párnahuzat, egy darab párna, egy darab selyemkendő, 4 darab gyermek felsőruha, 1 drb kendő, 10 kg. zöldség. *Pavella Habán Mária* 5 lit. tej, 6 lit. bab. Fogadják hálás köszönetünket. *Az elnökség.*

A rimaszombati koronás társaság a háboruban megvakult katonák részére gyűjtésekből befolyt 250 korona 38 fillért; tagjairak megváltása címén 100 koronát, összesen 350 korona 38 fillért jegyez városunk polgármesterének gyűjtőívén. A később befolyandó adományok is ily módon fognak elszámoltatni. A Vörös félhold javára a társaság 100 koronát adott át a polgármesteri hivatalban. Ezenkívül a koronás társaság a mult héten 166 pár harisnyát és 5 pár cipőt adományozott a helybeli Vöröskereszt kórház céljaira.

Megbüntetett izgató. *Vojtkó Csilák János*né szül. *Kubanda Mária* mult év december 23-án Kohárházán a tót nemzetiségű lakos ságot magyar gyűlöletre izgatta és buzdította s hangoztatta, hogy ha az oroszok bejönnek az országba a tótoknak jó dolguk lesz stb. A helybeli kir. törvényszék folyó hó 14-én tartott főtárgyaláson *Lehoczky Márton* kir. ügyész vádbeszéde után jogerősen két havi fogházra ítélte a magyar gyűlölet asszonyt.

Talált hulla. Folyó hó 14-én reggel 5 órakor *Rimécza* község határában *Szendrei József* 67 éves likéri cigány holttestét találták. Rimaszombadiban elhalt unokája temetésére akart menni s utközben összeesett, meghalt. A kir. ügyészség a hulla eltemetését megengedte.

Hirdetmény.

77. sz. — Alólírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbíróságnak 1915. évi Pk. 925. számú végzése következtében dr. *Cziner Miksa* ügyvéd által képviselt *Schwarcz Fábán* javára 396 kor. s jár. erejéig 1915. évi márczius hó 2-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 4883 kor. 98 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: 2 db ló, kocsi, butorok, bolti áruk stb. nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbíróság 1915. évi Pk. 925. sz. végzése folytán 396 korona tökekövetelés s járulékaik erejéig a hacsói határban fekvő felső magnezitgyárban adós lakásán leendő eszközzésére 1915. évi április hó 27-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881-ik évi LX-ik törvény-cikk 107-ik és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Rimaszombat, 1915. évi április hó 20.

Gaskó, kir. bir. végrehajtó.

Apolló színház. Mult szombaton és vasárnap élénk érdeklődés nyilvánult a mozgósínház előadásai iránt. Most műsoron van egy nagyszerű ujdonság „A népfölkelő” bemutatása, mely a fővárosi mozgósínháznak pompás sláger darabja. Felhívjuk a közönség figyelmét az érdekes és változatos műsorra.

CSARNOK.

Matyi a harcztéren.

— Elbeszélés az ifjúság számára. —

Írta: SZÉCSI ISTVÁN.

(Vége.)

Vonat jön, vonat megy...

Nagy sürgés van most a legkisebb állomáson is, mely a határszélhez közel van, viszik a hősokeket s hozzák a sebesült hősokeket... az utóbbi szakaszokban átható korból szag van, de ez a máskülönbben nem kedvelt szag, most nagyobb tiszteletet vált ki az emberből, mint máskor a főrangú hölgyek parfümillatos ruhája...

Csupa ismeretlen alakok, és mégis mintha édes testvérek volnának, oly szívesek egymáshoz. A kalapos dáma a legnagyobb előzékenységgel köti fel a sok szenvedéstől, nélkülözéstől kifáradt baka lekötődött karkelkötőjét, s még tisztelettel meg is csókolja a sebesült kart...

Igen! Most érezzük, hogy mennyire egyek vagyunk, s hogy mennyire így kellene szeretni egymást béke idején is...

Az egyik átszálló állomáson, — mely már Galiciában van, — egy öreg ur száll ki, és kézi bőröndjét letéve a váróterem egyik padjára, maga is melléje telepszik; pipát vesz elő és nagy lassúsággal rágyújt, azután hátradől a padon.

Csendesen pipázgatva, nézi a nyüzsgő sokaságot, közben-közben a mellette levő bőröndjére esik tekintete, hogy nem bántja-e valami avatatlan.

Felesleges óvatosság; az utasok legnagyobb része menekülő, ki ugyanis elég dolgot hagyott otthon... csak azt bírja...

A mint az öreg ur — kibén a Balogh Ilonkáké számtartójára ismertünk, — ismét rátekin a bőröndjére, hát úgy nyitva marad a szája bámulatában, hogy a jó fajta tajtékpipa leesett a cement padlóra és beadta a derekát, eltörtött...

— Nézd csak az istentelen férgét!... hát ez hogy került ide? ez az Ilonka Matyija...

S csakugyan! Matyi olyan egykedvűen ült ott a kopasz fejével a bőröndön, mintha ez a világ legtermészetesebb dolga lett volna; a sokaságot nézte ő is, de néha néha az öreg urat is méltatta egy-egy tekintetre.

A számtartó ur majdnem sirva szedte fel a földről a tajtékpipa romjait, miközben ama gondolat érlelődött meg benne, hogy ha mind a markában lesz, akkor a Matyi kopasz fejéhez vágja az egészséget, de azután mégis mást gondolván, emlékül zsebre rakta azt, mert ebben a nagy idegenségben mégis csak Matyi az egyedüli ismerőse.

Csak miután haragja elmúlt, csak akkor kezdte találgatni, hogy miképpen került ide ez a szedte vette madara, mikor jó magának is gondot adott, hogy el ne tévessze az utat, — még vonattal is.

Erre azután hamar megkapta a feleletet.

Alig adott Matyinak vagy négy öt darab hust, már is indulni kellett; ki a cél felé vitte őt a vonat, arra a helyre, hol a „fiatal ur” eltűnt.

Most már szemmel kísérte a Matyit, és mit látott?

Matyi éppen annak a szakasznak a tetejére repült fel, melybe a számtartó ur volt beszál-landó s még háromszor-négyszer le is tekintett onnan, hogy csakugyan oda száll-e fel az öreg ur is.

— Csodálatos!... csodálatos... csak a pipámat el ne törte volna a gazember; de miből pipázok most már, mikor itt semmit, de semmit nem lehet kapni, ezen a halál és dicsőség földjén.

* * *

A vonat egy kis állomáson állott meg.

Ez volt az, hol a számtartó urnak le kellett szállnia.

Az állomás rom, a vasutasok valami félszer-
félből jöttek ki a vonat fogadására. Nem is

szállt itt ki senki, csak az öreg számtartó ur és Matyi, ki ugyan nem kiszállt, hanem leszállt, még pedig a szellőztető lyuk mellől, hol igen jó melege lehetett.

A vasutasok csodálkozva néztek az öreg utasra, mit kereshet ez itt, mikor erre minden csak rom és rom.

Egy fűzesabonyi származású volt köztük, ettől azután megtudott az öreg ur annyit, a mennyit tudni nem sok volt, de mégis elég arra, hogy kutatását megkezdhesse.

— Nehéz lesz az, egy ilyen öreg embernek, mint bátyámuram, — szólt a magyar vasutas, — az a harcztér, a melyet emleget, innen legkevesebb ötven kilométerre van, a bizony, csak pusztaság az, romba dült falvakon keresztül vezet az ut, s milyen ritkán fog találkozhatni emberrel, oly sűrűn találkozhatik farkasokkal, melyek oly szemtelenek és vakmerők, hogy éj idején még a mi kunyhónk ablakán is beka-csintgatnak.

De az öreg urat mi sem rettentette vissza a vállalkozástól, ő megkeresi a „fiatal urat”, ha élve, ha halva van, történiék bármi is.

Miután a legszükségesebb utbaigazítást megkapta, kicsomagolta szétszedett, kitért fegyverét, összerakta, hátára erősítette a bőröndjét és elindult a feneketlen sárban, miután Istennek ajánlotta lelkét.

* * *

Nem az uton ment, mert az is rom volt; a valamikor sima országút kövei rendetlenül, helyükéről kinyomva heverték összevissza az ut-
testen.

Hogy a sarat hogyan kell kerülni, azt nem kellett a számtartó urnak magyarázni, hiszen eleget próbálta otthon a gazdaságban őszi, ta-
vaszi időben.

A farkasok jutottak most eszébe; seba! — gondolá — birkóztam már én medvékkel is, csak sokan ne jőjjenek egyszerre.

Most megállott és két express löveget csusz-
tatott a csövekbe és tovább ballagott az or-
szágút mentében.

Egyszerre Matyi jutott eszébe. Hol lehet Matyi? az egyetlen ismerőse otthonról.

Szét nézett, de Matyi nincs sehol. Bizonyo-
san elaludta az állomást; de csak a pipáját el
ne törette volna; most már sem pipa, sem
Matyi.

Busan ballagott tovább, s az öreg ur jó
szíve most már Matyit sajnálta; mi lesz vele
az idegen világban, ki ad neki egy kis en-
nivalót?

Bus elmertültségéből ismerős krikkogás éb-
reszti fel az öreg urat, szét néz.

Bandi legyen a nevem, ha ez nem a Matyi
hangja.

És csakugyan! — tőle alig száz lépésnyire
ismét krikkantanak, oda néz, hát uramfia! Ma-
tyit látja ott, a mint lihegve birkozik valamivel,
huzza egy darabig, de kifáradván, megáll és
ismét krikkel vagy kettőt, aztán uja tovább
huzza azt a valamit.

A számtartó ur odamegy, hogy segítsen, ha
lehet Matyinak, s akkor látja, hogy a jámbor
állat egy pipát huz, száránál fogva; felveszi a
pipát megnézi; hát bizony nem valami finom
pipa volt biz az, de azért mégis csak pipa,
melyből pipázni lehet.

Az öreg urnak majd kiesett a meghatott-
ságtól a szeméből a könny, Matyi ilyenén való
gondoskodása felett, megsimogatta a madár ko-
pasz fejét, kibontotta a bőröndöt és megkínálta
Matyit harapni valóval, mit ez vigan fogyasztott.

Ezalatt az öreg ur megtömvén a pipát, bol-
dog mosolygással szippantgatott belőle, azután
felpakolt; a fáradt Matyi felült a bőröndre és
így folytatták utjukat.

Mig a számtartó ur a vasutassal beszél-
gett, Matyi addig besurrant a gulyibába, hon-
nan a legalkalmasabbnak vélte elemelni az asz-
talon heverő pipát; egy darabig szálva is birta
vinni, de azután kifáradt és csak úgy vonszol-
gatta maga után a zsákmányt, jól tudván, hogy
a pipára nagy szükség lesz. Elmaradni, azért
maradt el vele, mert ő más irányban szállt, s
csak később vette észre, hogy merre veszi ut-
ját az öreg számtartó ur.

Ez pedig boldogan szívta a Matyi által lo-
pott pipát; néha néha egyet vont a vállán és
ilyesfélét motyogott, miközben nézegette a füs-
tőlő jószágot:

— Igaz! hogy lopott jószág, de most már
mit csináljak? Ha az Isten visszasegit átadom
a tulajdonosának köszönettel.

* * *

Délután négy óra volt, mikor egy rommá
lőtt, porig égett taluhoz értek; innen tovább
már erdők között vezetett az ut, s azért a szám-
tartó ur czélszerűnek tartotta azt, ha itt töltik
az éjszakát.

Valahol kodácsolást hallott a romok között,
azért arra vette utját, s meg is találta a tyukot,
a mint egy még be nem 'dölt kémény tetején
kiabált, bizonyára félelmében.

Matyi felszállott hozzá, hogy barátságot kös-
sön vele, de a tyuk a kopasz koponyájára kop-
pintott, miért is ő kegyelme alkalmasabbnak
látta a barátkozást beszüntetni.

Ez a ház látszett legjobb éjjeli szállásul szol-
gálni, azért is az öreg ur kiválasztott egy be-
nem szakadt padlásu szobát, melynek ajtaja is
csak félig volt elégve, és így, ha a hidegtől
nem is, de a farkasok esetleges éjjeli támadá-
sától megvédi őket.

A számtartó ur elővette készletét, úgy ő,
mint Matyi jól lakott, s végre a tűzhelyen egy
csésze forró teát is készített, melyből Matyi
nem kért, de nem is kapott, azután betámasz-
totta az ajtót, vetett a tűzre fát és aludni tért,
jó fajta puskáját is maga mellé fektetvén.

Éjtéltájban rémes üvöltésre ébredtek fel;
néhány farkas megszagolván az ember szagot,
félelmetes éjjeli zenét adott a tisztartó urnak és
utitársának, Matyinak, de miután az ajtó égett ré-
szén bekukucskáló egyik farkasnak az express-
lövés megköszönte a koncertet, úgy elillantak
onnan — azon egy kivételével, — mintha
soh'sem lettek volna ott.

Másnap tovább indultak, de farkasokkal
sehol nem találkoztak; de találkoztak ágyu ke-
rekekkel, szekér darabokkal, szétszedett ló
csontvázakkal, s minél tovább mentek, annál
sűrűbben láttak ilyesmit.

* * *

Harmadnap reggel sűrű, sötét fenyves erdőbe
értek, s nem is találtak ki belőle egész nap, s
így este egy barlangot szemelt ki az öreg szám-
tartó ur szállásnak, s lefekvés előtt kövekkel
jól eltorlaszolta annak bejárását.

Alig feküdt le, mikor folyton megisméltődő,
menyörgéshez hasonló hangok ütötték meg
fülét.

Hamar kitalálta; a nem messze folyó csata
ágyuinak hangja volt.

Nem aludt egész éjjel, de nem aludt Matyi
sem, ki hajnal felé izgatottan ugrált egyik hely-
ről a másikra, krikkogott, figyelt, s egyszerre
csak eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

A számtartó ur maga maradt tehát ismét.

Reggel megnézte a vasutas által jegyzőköny-
vébe rajzolt utirányt és tovább ballogott a cél
felé.

Mert az erdő ritkulni kezd, végre kiér a
tisztásra; szétforgácsolt, derékban ellőtt fák
jelezték, hogy itt nem régen nagyon mozgal-
mas világ lehetett, a frissen hantolt katona sírok
pedig némán, de ékesen beszéltek az emberi
élet mulandóságáról, s a számtartó ur levette a
kalapját, egy forró imát mondott a hantok alatt
pihenő hősokért, s midőn ezt elvégezte, önkény-
telenül így sóhajtott fel: „Ember embernek
farkasa.”

Tépett, sáros ruhadarabok; frissen hantolt
tömegsírok, elesett lovak csontvázai, szétlőtt
kocsik, ágyukerekek, fegyverdarabok; egy-egy
durva fakereszt és a károgo varjak a levegő-
ben szállva, a fákon, a sirdombokon, a kereszt-
teken ülve, kiabálva:

— Kár!... Kár!...

Ez az enyészet birodalma, itt az állat támadt
fel az emberben, s ez vitte véghez a rettentő
mészárlást saját magán...

Ezután leült egy kartács által ledöntött fa-
törzsre és azon gondolkodott, hogy ha azt a
sok pénzt, igyekezetet, fáradságot egy szebb
célra, az emberiség művelődésére fordították
volna, mily nagy áldás lett volna az.

Egy csoport varju szállt el a feje felett és
bizonyították neki:

— Kár!... Kár!...

A számtartó urat az ébresztette fel gondo-
lataiból, hogy a fülét csipdesik és bele-bele rik-
kantanak.

Matyi volt, a hűtlennek vélt Matyi.

Az öreg ur elmosolyodik, megsimogatja pajtását és a zsebében keresgél, hogy valamivel megjutalmazza; de Matyinak most — ez egyszer — nem kellett semmiféle csemege, hol a vállára szállt a számtartónak, hol az erdő felé rebtent, mintha hívta volna őt.

Az öreg ur egy ideig nem tudta ezt mire vélni, míg végre valamit gondolva, mégis a madár után ment, ez pedig krikkangatott és vezette messze, messze be a sűrűbe.

Egyszerre az öreg ur válláról — fiatalról sem szokott gyors tempóban — lerepül a fegyver, s a következő pillanatban hatalmas ordítás közben egy nehéz test zuhanása árulja el, hogy az express pompásan megtette a kötelességét.

Matyit is meglepte a dolgok ilyen csattanós vége és egy perczele abban hagyta a krikkolást, s a vonagló hatalmas medvét nézte.

Az öreg ur sem mert mindjárt feléje menni; füstölő fegyverét lőésre készen tartva figyelt, hogy mikor rug a maczkó utolsó.

Már feléje akart menni, hogy közelebről megnézzé áldozatát, mikor Matyira lett figyelmes, ki egy kőrakással eltorlaszolt barlang előtti galyon olyan éktelen krikkolást vitt véghez, hogy azt becsületes fülnek vétek volt hallgatni.

Odasieltt tehát, miután fegyvere másik csövével is újra megtöltötte, és kémlelve nézte az eltorlaszolt barlangot. Matyi pedig csak krikkolt, mintegy biztatva őt.

A barlangból mozgás, halk beszélgetés nesze hallatszott ki, mire azután a számtartó ur érelyes hangon bekiáltott:

— Kik vagytok ott bent?! Szólni, mert lövök!

Hogy erre mi következett? arra már nem érzem elég erősnek a tollamat, csak annyit mondhatok, hogy hárman sirtak, egyen kiabáltak.

Sirt a számtartó ur, az Ilonka édes apja és annak a tisztiszolgája, Matyi meg kiabált torkaszakadtából.....

No, de végezzük be a mesét.

A csata közben megsebesült Balogh Béla tartalékos főhadnagyot vállaira kapta a tisztiszolgája és beszaladt vele az erdőbe, hol egy medve barlangjába tette le; a közeli forráshoz szaladt, kimosta a sebeit és gondosan bekötözte, s miután esteledvén, a barlang elég szűk nyílását kővel torlaszolta el; éjjel azonban jelentkezett a házi ur, a hatalmas medve, mely állandóan ott volt a barlang előtt, s csak néha távozott élelem után. A tisztiszolga is kiszaladt ilyenkor ivóvizért és a közeli, akkor már csendes csatatérre holmi élelemért, s így éltek már itt három hét óta; a tisztiszolga elmehegett volna, mert ő nem volt megsebesítve, de a főhadnagy súlyos sebesült volt, s az első héten még járati ereje sem volt.

Fegyverük a kardon kívül semmi sem volt, sem a harctéren nem talált a tisztiszolga, és így a medve rabjai lettek.

Igy tartott ez egészen addig, míg a barlang előtt fegyverdurrantást és a medve halálhüségét meg nem hallották, de ekkor sem tudták, hogy ellenség-e a szabadító, vagy jóbarát; csak mikor azt az elég goromba, de mégis oly édes magyar felszólítást meghallották, akkor kiáltottak fel véghetetlen nagy örömeikben.

* * *

Negyednapra reggel Matyi repül be az Ilonkaék nyitott ablakán s olyan krikkolást, rődösést vitt véghez, hogy az még egy rég nem látott, kedves madárkától is feltételez egy kis szemtelenséget, s Ilonka már haragudni is akart a tulságos fecsegésért, mikor egy asszony állított be a konyhába és sürgőnyt adott át Ilonka édes anyjának, melyben ez állott:

„Ma reggel a nyolcz órasi vonattal érkezünk: kérünk kocsit az állomásra.

A főhadnagy, a szolgálja, a kedves számtartó bácsi és Matyi, a hős.”

A sürgöny későn érkezett, mert nemsokára idegen kocsin beállított az egész társaság, persze Matyi kivételével, mert ő az állomáson már nem várhatott és így előre jött jelenteni az örömhírt.

Ilyen szájkó, mint a Matyi, nem egy, de két koronát is megér.

Árverési hirdetmény.

A Klenőczy Kölesönös Segélyző Szövetkezet csődtömeggondnoka közhírré teszi, hogy a **Miskolczon** a Kis-Avas 1—2. szám alatti **Szabó-féle pinczében** lévő s a csődleltár 1012—1071. tétele alatt felvett 60 göncei hordó

aszubor eczetet

f. évi április 30-ikán d. e. 9 órakor Miskolczon, a Kis-Avas 1—2. szám alatti lévő pincze irodai helyiségében — kir. közjegyző közbenjöttével — hordónként el fogja árvereztetni.

A vételár azonnal készpénzben lefizetendő s a megvett hordó borezet 24 óra lefolyása alatt a pinczéből elviendő.

Miskolcz, 1915. április 16.

Dr. Törköly József,

a Klenőczy Kölesönös Segélyző Szövetkezet csődtömeggondnoka.

Finoman örlött

1—3 és **marhasó**

is nagyban kapható:

Steinfeld Lászlónénál Miskolczon, Arany János-utca 33. sz. alatt.

200 drb szépnövésű 2—3 méter magas — háromszor átültetett —

LUCZFENYŐ

darabonként négy koronáért eladó **VARGA LAJOS** fürdőtulajdonosnál.

Csikót legelőre

a legeltetési idény tartamára, a dobriai fensíkon fekvő igen jó minőségű mesterséges legelőre: **darabonként 30 korona bérért** vállalunk.

Coburg hercegi intézőség

P. GERNYŐ (U. p. Rimaszécs)

Vasuti megálló: Dobóca.

4—5

Lakások.

A Tamásfalvi-utcai **DICKMANN**-féle házban **egy 3 és egy 5 szobás** elsőemeleti lakás fürdőszobával és más melék helyiségekkel **május 1-ére kiadó.**

Tanulóul

egy jó házból való fiu felvétetik

Baksay J. és Fia üzletében Rimaszombat.

Kiadó lakás és bolthelyiség.

Rimaszombatban, az **Andrássy-ut** **1-ső számú** házban egy egészséges 3 szobás lakás és egy bolthelyiség **azonnal kiadó.**

Értekezni lehet ugyanott a tulajdonossal.

Faarverési hirdetmény.

817—1915 köz. sz. — **Jolsva** r. t. város erdőhivatala eladja az u. n. zavodai vágásban mult évben termelt ezer méter lágú, nyári dorongfát és ezer méter kemény, vegyes gyertyán, tölgy és bükk dorongfát s nemkülömben a tél folyamán termelt ezer méter vegyes kemény dorongfát, valamint a zavodai, lipovai és hrádeki vágásokban termelt 6—10 méter hosszúságú 20—60 cm. vastag tölgyfát nyilvános versenytárgyaláson, mely **május 3-án délelőtti 10 órakor** a polgármesteri hivatalban fog megtartatni.

Megjegyeztetik, hogy a vágás az állomástól alig van 1 kilométernyire s hogy az írásbeli ajánlatok alólirott erdőhivatalhoz folyó évi május hó 2-án délelőtti 12 óráig nyújtandók be, hol az árverési és szerződési feltételek is megtekinthetők.

Jolsva, 1915. évi április 13-án.

2—2 **Jolsva r. t. város erdőhivatala.**

Poltári vendéglőm részére nős csapost

keresek (valláskülömbőség nélkül) **május 1-ére.** — Vendéglőmet esetleg bérbe is adom.

KOVÁCS MIHÁLY.

4—6

(POLTÁR.)

Fiatal tölgyfa és kéreg árverési hirdetmény.

Trizs községi ref. egyház Trizs (Gömörvármegye) község határának „Ragályi határon” nevű dűlőjében, a tornaljai vasuti állomástól 20 kilométer távolságra eső 23 kat. hold összkiterjedésű erdejében tövön álló s összesen 1100 ürm³. hántott fára és 220 ürm³. tölgykéregre becsült faanyagát a m. kir. Földmiv. Min. urnak 1915. évi 23564. sz. alatt kelt engedélye alapján **f. évi április hó 29-én** délelőtti 10 órakor **Putnokon** a járási főszolgabírói hivatalnál megtartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen el fog adatni.

A becsérték, mint kikiáltási ár 8000 kor., bánatpénz 800 korona. A vételár közvetlenül a vevő által az árverést vezető főszolgabírónak fizetendő.

Kihasztnálási idő a szerződés jóváhagyásától számítandó 15 hónap.

A zárt írásbeli ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe, ha azok a részletes árverési feltételek 6. p. alatt felsorolt kellékeknek megfelelően adattak be.

Utóajánlatok egyáltalában el nem fogadtatnak.

Az árverési és szerződési feltételek a rimaszombati m. kir. járási erdőgondnokságnál, Putnokon a járás főszolgabírójánál és Trizsben a ref. egyház gondnokánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Trizs, 1915. évi április 16-án.

2—2 **Palcso János,** egyh. gondnok.